

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Jegyzetek a nyomozásról s a nyomozók neveléséről általánosságban.

Irta: *Argay Ferencz* m. kir. csendőrsőhadnagy.

Sherlock Holmes, Conan Doyle zseniális, vesékgig-látó detektívje többnyire a legfesztelenebb könnyűséggel, néha csak hosszadalmas, de mindenkor érdekes és tagadhatatlanul észszerű nyomozással deríti fel a titokzatosságig szövevényes bűnesetek rejtelseit, felhajszolja és kézrekeríti a gonosztevők széles birodalmának előkelőségeit és mánt verhetetlen készségű művésze a nyomozásnak áll előttünk még akkor is, a midőn valamely rejtélyes eset kulcsát nem is képes megtalálni, a bűnöst nem is képes leleplezni, de legalább elevenen világít meg egy-egy érdekes, kideríthetetlen bonyodalmat.

Persze könnyű Sherlock Holmesnek. Ő csak Conan Doyle képzeletében él, az gondolja ki elejétől végig ez érdekes detektív-történeteket s azután a szemünk előtt visszafelé bonyolítja le a kész fonalat minél érdekfeszítőbben s úgy, hogy az olvasó egy kápráztatóan ügyes nyomozást lásson maga előtt megelevenedni. De olyan nyomozást — s ebben rejlik Conan Doyle utólérhetlen sikere — a mely a földön játszik, a melyről mindenki kész elhinni, hogy az a valóságban megtörtént vagy legalább megtörténhetett, mert történetei bár ki vannak színezve, nyomozásuk mégis tökéletesen reális. Ennek a realitásnak kedvéért azután a bős nem bír természetfeletti tudással, ellenben bármelyik novellát vizsgáljuk is, látni fogjuk, hogy Conan Doyle nemcsak érdekes, hanem követésre méltó detektivalakot teremtett, a kit a modern nyomozó legékesebb tehetségeivel, a modern kriminalisztikának legékesebb fegyvereivel ruházott fel.

Valamelyik novellában maga Conan Doyle részletezi, hogy minő ismeretekkel bír Holmes. Kifejtő, hogy mennyire torjed tudása a bölcselet, csillagászat, politika, növénytan, földtan, vegytan, ember- és boncztan s a bűntügyi irodalom terén. Nagyon csalódnánk azonban, ha azt hinnők, hogy a felsorolt ismeretekkel éri el eredményeit. Ezek csak elősegítik, könnyítik, gyorsítják munkáját, a szakértőt teszik nélkülözhetetvé, az utánjárást, a hosszadalmas puhatólást pótolják, mint például vegytani ismereteivel mérgezési eseteknél a vegyész, boncztanai ismereteivel az orvost pótolja, földtani ismeret-

rete segítségével minden utánjárás nélkül megállapítja, hogy valaki London mely részén fordult meg, az igazi detektív-képességek azok, a melyeket Conan Doyle nem említ:

- elsőrendű szemlélő és felismerő képesség a cselekvés legcsekélyebb jelenségeinek feltalálására és
- az a csudálatossal határos agytevékenység, a melylyel Holmes a talált adatokat rendezi, jelentőségüket felismeri s ezek alapján végkövetkeztetéseit felállítani képes.

Nyilvánvaló, hogy a gyakorlati szolgálatot teljesítő nyomozó-közegnek nincsen ily szerencsés helyzete. Nem egy író zsenialitása gondolja ki számára a bűneseteket, kezében tartva a megoldás módját is, hanem a közbiztonságot veszélyeztető kisebb és nagyobb gonosztevők s ezek nem sietnek minden lényeges körülményt a nyomozónak pontosan tudomására adni, nem juttatják jószámbukból kezére a bűnjeleket, nem küldenek utjába tanukat, még csak találmányosságot, léleményességet sem kölcsönöznek neki.

Mindezeket fáradtsággal, erőt és észet megfeszítve, szorgosan gyűjtve, mint a méh, fontolgatva, latolgatva magának a nyomozónak kell megtalálni s az ő ügyességgel s éleselmjűséggel párosult nyomozó-szimatjától függ sikerül-e ez s ha igen, még akkor is kérdés, eredményesen képes-e azokat felhasználni.

Ép úgy, mint az eredményt legtöbb esetben biztosítani fogja, ha a nyomozó a nyomozásra vonatkozó adatokat összegyűjteni s ezeket azután rendszeresen felhasználni tudja, ép úgy bizonyos az is, hogy legtöbb sikertelen nyomozás a jó nyomozó e két fő tulajdonságának tükröképére, a nyomozás e két fő hibájára vezethető vissza:

vagy nem volt tökéletes a bűnjelek, bűnyomok és tanubemondások gyűjtése,

vagy ezeket rendezni és felhasználni a nyomozó képes nem volt.

Az első hiba, ha a nyomozó szakismerettel és buzgalommal vezet be a nyomozást és — különösen, ha kellő gyakorlattal bír — könnyen elkerülhető. Oktatása a követendő eljárásnak sem ütközik nagyobb nehézségbe. Különösen a mi az általános eljárást illeti.

Fő a nyitott szem. Nem kell tulajdonképpen egyebet

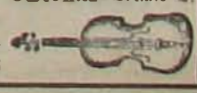

Elő magyar vill. erőre berend. hangszerr-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-szállítója, az Oroska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoszhi-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osás ári és királyi udvart szállító. a cs. és kir. közos hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-szállítója, az Oroska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoszhi-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkalmasségeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. Magyarorszag legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

tenni, mint meglátni és lelkiismeretes pontossággal összegyűjteni minden anyagot, a mely a helyszínen, annak közelében vagy az eset sajátossága által ajánlott módon felfalálható.

Igaz, hogy ezt akként teljesíteni, hogy a szerzett adatok már is a bizonyításra alkalmas szorosán összefüggő olyan lánczot alkossanak, a melyben felesleges nem, csupán minden lényeges legyen felfalálható, nehez dolog, azonban első időben: az anyaggyűjtés alatt, erre figyelmet nem is kell fordítani; eljárásunk egyszerűbb lesz s hibát sem fogunk elkövetni, ha egyelőre a felesleges adatoknak elhagyását, az esettel összefüggőknek csoportosítását akkorára hagyjuk, a mikor az anyaggyűjtéssel már elkészültünk.

Az anyaggyűjtésnél való eljárásra nézve alaposan tájékoztat Hans Gross (Handbuch für den Untersuchungsrichter) és rendszere különösen a kezdő nyomozók módszeres oktatásánál előnyösen használható, ajánlván:

„Mint szivacsosul kell összegyűjteni az egyes cseppeket s a telített szivacs tartalmát csészébe kell facsarni, egyelőre nem tulajdonítva fontosságot annak, hogy az tiszta vagy iszapos folyadék.» Vagyis, ha minden adatot összeszedtünk, igaz ugyan, hogy sok felesleges is belevagyúlhatott gyűjteményünkbe, de az is bizonyos, hogy egy lényeges sem fog abból hiányozni. A felesleges bármikor elhagyható, lényeges pedig nem hiányozhatván, a nyomozás ily elemi hibánál fogva meg nem akadhat. Ennek az egyszerű szabálynak okszerű betartásával az anyagot mihamar tökéletesen gyűjteni képes lesz még a kezdő nyomozó is és durva hibát ritkán fog elkövetni. Sokkal nehezebb a nyomozás folytatása, a gyűjtött anyag rendezése, az azokból való következtetés és még nehezebb feladat a fiatal csendőrnek ez irányban való módszeres oktatása.

A kezdő vagy az értelmetlen nyomozó hiába gyűjtötte össze a legkésebben szóló adatokat is, nem képes azokat felhasználni, mert nem tudja azokat rendezni. Erre irányuló kísérletei, mert fogalma sincs senarról miképen induljon el: esütörtököt mondanak s ezután, ha elkedvetlenülve egyáltalán nem hagyja abba a nyomozást, rendszer nélkül, a cél és lehetőségre nem tekintve, kapkod bele a nyomozás szálaiba.

Az ilyen eljárásról, mint nyomozási módról, szólni sem lehet, ez a vaknak, a tehetetlennek tapogatózása s ha nagy ritkán ez a kapkodás eredményt is hozna, az nem a nyomozó érdeme, teljesen ráillik a közmondás: „Vak tyúk is talál szemet.»

Két nő egy ismerősük lakásán egy öket érdeklő fontos levelet kerestek. A levél bizonyára az egyik szobában volt elrejtve. Az egyik nő minden gondolkodás nélkül, szinte vakon a nekibuzdulástól fogott a levél kereséséhez, felhánt minden iratot, kibuzott s feltűrt minden fiókot, nem kímélte a ruhák zsebeit, kikutatott, felforgatott látszólag mindent, még a lakás többi részeibe is

elkalandozott, a bol pedig a levél nem is lehetett. Ime a rendszertelen nyomozó.

A másik nő leült a szoba közepén álló székre. Onnan szemügyre vette az egész szobát, annak minden zegézugát, butodarabját s gondolkozott, igyekezett magát beletalálni a levelet elrejtő gondolat-világába s következtetni, hova rejthette a levelet. Kutatása is gondolkozásról tanuskodik. A szobában egy több száz könyvvel megterhelt könyvvállvány állott. Egy pillanatig az ötlött eszébe, hogy valamely könyv két lapja kitűnő rejtkehely egy levél számára. Meg is mondta felfogását társnőjének. Ez neki akart esni a könyvvállványnak, könyvről-könyvre, lapról-lapra akarta kikutatni, hol rejtődzik a keresett levél.

A másik asszony két kérdéssel elintézi az egész könyvtárt.

— Van-e por a könyveken? — kérdi társától.

— Van — felelé az.

— Hiányzik-e valahol a porréteg?

— Sebol — hangzik a felelet.

A könyvek réges-régen nem voltak megbolygatva, a por bántatlanul lepte be azokat, azok közé semmit sem rejtettek.

Ime a gondolkozó, a rendszeres nyomozó.

E kis történet hosszu magyarázatnál is élénkebben illusztrálja, hogy a *a nyomozásnak lényeges alkateleme a gondolkodás*. Gondolkozva kell a nyomokból, a bűnjelökből, a tanubemondásokból, szóval a gyűjtött anyagból kiválogatni mindent, a mi lényeges, elhagyni a mi felesleges, ismét csak gondolkozva kell összeállítani a tényállást, vagyis mi, miképen és hogyan történt s azután azt, hogy ki volt a történeteknek előidézője. E célból tervet kell készíteni, a mely szerint azután az eredményt elérni megkíséreljük.

A kezdő nyomozónak rendszerint azt ajánlják, hogy egy fonalat keresson s ennek segítségével igyekezzék a célt megközelíteni.

Ez a módszer abból áll, hogy a nyomozó a rendelkezésre álló anyagból kiragad egy részt, a mely neki legteljesítősebb, legvalószínűbb, ezt követi azután olyan formán, mint midőn egy fonalat gombolyítunk.

Ez a módszer a megkezdett irányban tényleg rendszeres nyomozást fog képezni s ha minden esetben eredményt nem is fog nyújtani, ha minden esetnél előnyösen nem is alkalmazható, igen jó szolgálatot fog tenni, a midőn a megoldás csak egy irányban feket, vagy a gyanu csak egy egyén ellen irányulhat. Vezetet ez a módszer bármely más esetben is eredményre, feltéve, hogy a nyomozó véletlenül a sok lehetőség közül, épen a helyes irányban indult el s a helyes utat későbbben is megtartja, míg célhoz nem ér. De ha a nyomozó véletlenül nem a helyes irányban indult el, akkor zsákutczába jut és vissza kell térni a kiindulási ponthoz s újból bevezetni a nyomozást s kérdés, még ha a kése-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

delemből káros következmények nem is keletkeztek, sikerül-e ez alkalommal az igaz utat megtalálni?

Sokkal ezélszerűbb már csak azért is, mert oktatása könnyebb, de különösen azért, mert a megoldáshoz biztosabb alapot nyújt az a módszer, a midőn a nyomozó az adatgyűjtés nyújtotta teljes képet tartja szem előtt, nem egy irányban indul el s legyen bár ez a legszembe-tűnőbb vagy legvalószínűbb, hanem kiinduláskor valamennyi megoldási irányt lehetőknek tartva nyomoz akként, hogy lépésről-lépésre csak azokat a megoldási irányokat hagyja el fokozatosan, a melyeknek lehetetlen voltáról meggyőződést szerzett.

Tehát, ha valamely nyomozásnál az *a, b, c, d* irányban remélhető a megoldás, nem szabad a *b, c, d* megoldási lehetőség rovására egyedül az *a* megoldási lehetőséget követni, remélve, hogy tévedés esetén bármilyen más irányban ugyanis folytatható a nyomozás, hanem valamennyi lehetőséget szem előtt kell tartani, a mig ki nem derül, hogy a *b, c, d* irányban a megoldás nem fekszik s csupán az *a* irány nyújtja az eredményt.

Hasonlítani fog ez az eljárás a körvadászathoz, midőn a vadászok és hajtók mindinkább szűkülő körbe szorítják a vadat.

Első pillantásra talán nehézkesnek, késedelmet hozónak fog feltűnni ez a rendszer, de ha meggondoljuk, hogy ép úgy, mint a hálóval való halászásnál annak kiemelésekor a víz nyomban gyors folyással hagyja el azt, itt is már az első lépéseknél a lehetőségek egész sorát ki fogjuk küszöbölhetni; nem lesz kétségtelen előttünk: a késedelem ahhoz képest, mintha valamely egy irányban folytatott nyomozást újból s újból kell bevezetni, nem lesz lényeges s főleg nem kárbaveszett.

Ezt a rendszert egy-két megtörtént példa nyomán be fogom mutatni.

Egy alföldi község nagykorcsmájában földmives bált rendeztek. Ott van ilyenkor minden parasztlány, parasztlány és a mulatságon nem csak bor és sör, hanem legtöbb esetben vér is folyik. Tudják ezt nagyon jól a hatóságok is és megtesznek mindent a vérengzések megelőzésére: állandó rendőri felügyeletet tartatnak, fegyverül alkalmas tárgyak elvételnek, sőt a csendőrség is ellenőrzi ezeket a kétes értékű mulatságokat.

Ez a multság is szakasztott párja volt a többi alföldi parasztbálnak. Táncz, részeg ember, betört fej volt elég.

Történt azonban valami különös is.

Réggel három óra felé, a mikor már valamennyire virradni kezdett, a korcsmaudvarról néhány síheder azzal a hirrel futott be a korcsmában ügyeletet tartó községi rendőrhöz, hogy egy ember fekszik az udvaron holtan.

A községi rendőr elsőbb is megakadályozta, hogy a bál népe az udvarra rohanjon, csendörökért s orvosért

küldött, azután kiment az udvarra s mert egyebet nem tehetett, saját szemével is meggyőződést szerzett arról, hogy a ki ott fekszik, az tényleg hulla.

A helyi őr s egy járőre mihamar megérkezett. Nem akarom részletezni a helyezini szemle, a tanukikérdések stb. lefolyását, hanem ezek csupasz eredményére térek át.

A legény személyazonosságát megállapították: szegény árvagyerek volt. Pár koronája a pénztárczájában, olcsó órája ezüstlánczon zsebében. Koponyáján hátul bőrt és csontot zúzott seb tátongott. Előidőző eszköz: egy dorongfa, mely mellette feküdt s az udvaron álló tűzifarakásból volt véve. A dorong egyik végén vérnyomok s néhány hajszál; nyilvánvalóan sértettől származtak. Az udvar talaja kissé nedves, azon sok lábnyomot találtak, azokból következtetést vonni nem lehetett. Az udvar a bál tartamára kívülről megközelíthető nem volt, mert kapuja be volt zárva. Az udvar kerítésének egy helyén pontosan meg lehetett állapítani, hogy ott valaki kimászott, sáros lábnyom maradt vissza. E lépések nyomát azonban a kerítésen kívül követni nem lehetett, mert azok a téglázott járdán elveszték.

Úgy-e bár szegényes eredmény? S az nap a tettes mégis kézre volt kerítve.

Hogy itt mi történt, azt könnyű volt megállapítani, más kérdés az, hogy ki követte el a cselekményt; a következtetések gondolatmenete ez volt:

A cselekmény rövid idővel annak felfedezése előtt követtetett el, tehát azt bárki elkövethette, a ki ebben az időben a korcsmában jelen volt.

Szélesebb körből azért nem kellett kiindulni s például azt feltételezni, hogy valaki az utcáról hatolt a korcsmaudvarra, mert ez el volt zárva, a kerítésen pedig hemászás nyomát nem találták, így tehát első feltevés-ként, mint legszélesebb kört, a mely a tettest feltétlenül magába foglalja, az előbbi tételt kellett elfogadni.

Ez azonban igen tág kör, a melybe nagyon sok egyén tartozott. Ezt szűkíteni kellett. Annak megállapítása, hogy az áldozattól semmit sem vittek el, halálával senkire haszon nem háramlott, nagyban előre vitte az ügyet s annak feltevését engedte meg, hogy a cselekmény rúgója haszonlesés nem lehetett, annak indítókat bosszu, harag, féltékenység vagy más hasonló érzésből fakadónak kellett feltételezni. Ezzel a feltételezéssel egy szűkebb, mondhatnám igen szűk körre értek, a hol már egyénnel lehetett volna dolgozni, s eredményt még akkor is elérni, ha egyéb támpont nem állott volna rendelkezésre és egyenként, külön-külön minden számbajöhetővel kellett volna a nyomozást folytatni. Jelen esetben azonban, bármennyire mostoha volt is az adatgyűjtés eredménye, még egy támpont állott rendelkezésre, t. i. a tettes a cselekmény elkövetése után a kerítésen átmászva távozott s így a cselekmény fel-

BUTOR

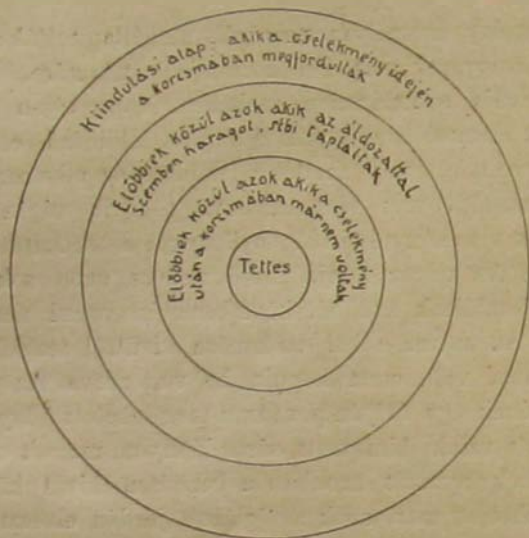
középért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8. SZ.

BUTOR

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

fedezése után már a korcsmában nem volt. Ez úgy-
szólván határozottan megjelölte személyét s a helyszi-
néről csak lakására kellett menni. Az érkező csendőrö-
ket azzal fogadta: »Értem jöttek? Itt vagyok.»

Oktatás céljából a lefolyt nyomozás szemléltetően
következő egyszerű ábrával mutatható be:

Természetesen más esetben hosszadalmas eljárásra, levezetésre lesz szükség, talán még ennyi támpontra sem fog találni a nyomozó, avagy az adatok halmaza miatt nem sikerül könnyen áttekinteni a helyzetet, ily körülmények között hosszadalmasabb és bonyolultabb lesz a következtetés, más esetben persze még rövidebb uton juthat eredményre a nyomozó, különösen akkor, ha a tettes személyére vonatkozó tárgyi bizonyítékok képesek találni, továbbá, ha tökéletesen ismerős a viszonyokkal, a helyi szokásokkal, azokkal az egyénekkal a kik őt érdekelhetik, ezek működési módjával, stb.

Egy bácskai szállási örskörletben lakó jómódu földművesgazda egy éjjel, szállása udvaráról jövő bizonytalan zajra felébredt s mert kutyáját sem hallotta ugatni, kiment az udvarra, néhány riasztó lövést tett s erre egy egyént látott elfutni csirkeóljától, de a sötétség miatt a futónak csak körvonalait láthatta. Reggel a baromfiól előtt egy zsákot, abban egy megfojtott csirkét talált. A zsák nem volt tulajdona, P. A. betűkkel volt jelezve s idegen anyaggal foltozva — a csirkében sajátját ismerte fel.

Az esetről értesítette a csendőrséget s a nyomozás megindult. Újabb adatokat a nyomozó járőr nem talált.

A szállás nem feküdt lényegesebb közlekedési úton mentén, a baromfiól nem épült az út mellett, de az is, hogy a cselekmény éjjel történt s a tettes zsákot hordott magával, arra mutatott, hogy alkalmi tolvajláról szó sincsen, azért pedig, mert a tolvaj gyalogszerrel jött a helyszínére, joggal fel lehetett tételezni, hogy

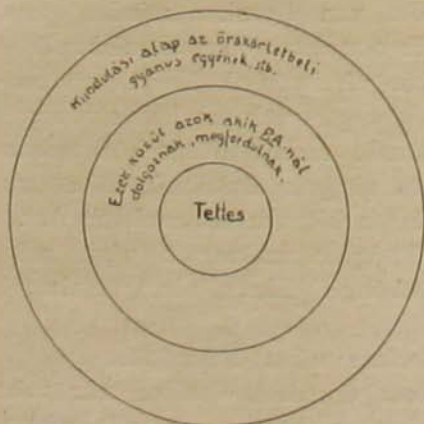
örskörletbeli egyén, végül abból, hogy a kutya nem ugatott — mert a szálláson járatos oly egyén, a ki csirketolvajlással gyanusítható lett volna, káros bemondása szerint nem volt — nem helytelenül folyt a feltevés, hogy a tolvajpraktikákkal ismerős egyén, tehát összegezve: örskörletbeli gyanus egyén, szokásos baromfitolvaj vagy hasonló szokásos büntettes lehetett csupán a tettes.

Ezeket a járőr ismerte; eredményt lehetett volna elérni úgy is, hogy egyenként vezeti velük szemben a nyomozást, azonban a feladat rendszeres megoldása önként kínálkozott: a lehetőségek körét szűkíteni lehetett. Ugyanis rendelkezésre állott egy tárgyi bizonyíték is, a jelezett zsák.

Erről az volt a valószínű feltevés, hogy az eredetileg nem lehetett a tettes tulajdona; tolvaj jelezett zsákkal, ha az az övé, lopni nem megy; az másé kellett, hogy legyen s valószínűleg lopott jószág lehetett. Zsákot azonban külön nem lopnak, azt alkalmilag viszi el az enyveskező cseléd, munkás onnan, a hol dolgozik, megfordul.

A zsák tulajdonosát kinyomozni nem volt nehéz, a szállási emberek jól ismerik egymást, gyakran egymás holmiját is. A zsák tulajdonosa alapos felvilágosítást adhatott azokról, a kik nála dolgozni, megfordulni szoktak. Egy munkásáról kitűnt, hogy az az örskörletbeli gyanus egyének közé tartozik s erre azután — a vele szemben lefolytatott nyomozás után — rá is bizonyult a cselekmény. Nem csak önbeismerés folytán, hanem azért is, mert a zsák foltjához hasonló szövetet sikerült lakásán feltalálni.

A nyomozás ez esetben igen szűk körben mozgott, de ez csak azért volt lehetséges, mert a nyomozó tökéletes személyi ismerettel rendelkezett. A követett eljárás szemléltetőleg következő:

Még egyet. Ez az eljárás a nyomozást könnyíteni, a cél elérését biztosítani fogja ugyan, de csak az esetben, ha az alap, a melyből elindulunk, oly tág, hogy abban a tettes biztosan befoglaltatik, a kiindulási kör

Merkur kerékpárok

Osendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Walther Győző járásőrmester feldisztése.

a szerzett adatokon és szilárdan alapul, végül következtetéseink nem álkövetkeztetések, nincsenek erőltetve és szigorú vizsgálat mellett is megállják helyüket.

Ha ezt szem előtt tartjuk, nyomozásunk nehéz, testi és lelki erőt igénybe vevő lesz ugyan, de az eredmény elérésére módszeres eszközt képez és még azt az előnyt is magában rejti, hogy a bűnperben bizonyítékul fog szolgálni gyanúsított bűnösségének igazolására még oly esetekben is a midőn kevés tárgyi bizonyíték áll rendelkezésre s a bűnös tagadásban van.

A régi Kalifornia.

Az amerikai Egyesült-Államok egyik része sem bővelkedik több természeti szépségben és történeti emléken, mint az Alta-Kaliforniának nevezett földdarab, a mely Szanta-Barbaránál kezdődik és Szan-Diegon át húzódik le Mexikó északi határáig. A Csendes-Oceán tengerpartja eme részének, valamint a tengerből kiemelkedve rájuk tekintő Kormado-szigetcsoporthoz lakói a négy évszak fogalmát nem ismerik. Örökös tavasz terül el rajtuk és fölöttük. Az egész esztendőben ritkán száll 60 Fahrenheit-fok alá és még [ritkábban 90 Fahrenheit-fok fölé a hőmérséklet.

E tengerpart közelében találkozik ugyanis össze két, ellentétes irányból jövő hideg és meleg tenger-áramlat, melynek állandóan egyforma hőmérséklete biztosítja az egész vidék klímájának egyformaságát. Tele is van a tengerpart az év minden részében fürdővendégekkel, a kiket nemcsak a jótékony hatású tengervíz üdít föl, de megfrissíti testüket a buja, zöld tropikus természet szem-szívet gyönyörködtető panorámája is, a melytől mindenfelől körülveszi. A narancs- és citrom-erdők, banán- és palma-fák, a színek minden árnyalatát képviselő virágok, a fölöttük repdeső kolibrik, a bámulatatos nagyságú és színpompájú pillangók Alta Kaliforniát a világ egyik legszebb részévé teszik.

Mint tudjuk, az Egyesült-Államoknak ezt a részét népesítették be legelőször a fehér emberek. Voltaképpen innen indult ki s itt ért el leggyorsabb és legszebb eredményt az indiánusok megtérítése és civilizálása. Már a tizenhatodik század végén több francziskánus barát telepedett meg Kaliforniában, a kik hősi lélekre valló buzgalommal fogtak a fehér emberek ellen a spanyol kalandorok szégyenletes cselekedetei miatt balálos boszút esküdtött indiánusok kibékítéséhez. Már előbb is jártak Kalifornia déli partjain jezsuita és dominikánus hittérítők, de mivel ők rendszeren a spanyol fegyveres csapatokkal együtt indultak az indiánusok közé, ez utóbbiak őket is ép úgy gyűlölték, mint a spanyol falmá-kat.

Az első francziskánus bittérítő csapatot páter Serra Juniszerus rendfőnök vezette Kaliforniába. Szan-Diego partján kötött ki a tizenöt szerzetes hajója. Maguk láttak az építéshez és 1769-ben Szan-Diego határában le-tették az első katolikus templom alapkövét. Miután a templomot a következő évben Isten szolgálatának átad-ták, kisebb csapatokra oszolva, bebatoltak a rengetegbe, az indiánusok közé. Fegyvertelenül mentek közéjük. Eleinte nagy bizalmatlansággal fogadták őket is a rézbőrűek. De mikor látták, hogy ezek a fehér emberek a helyett, hogy aranyukat követelnék, betegeiket gyógyít-ják, a helyett, hogy rablánczra vernék őket, nem üznek ki senkit sátraikból, hanem inkább megmutatják, mint kell még állandóbb, még kényelmesebb lakóhelyet épí-teni s megtanítják őket miként kell a földet megmű-velni, hogy ne kelljen az erdőben csatangolni, vadállá-tokkal s egymással viaskodni és folytonos rablókalan-dokra fegyverkezni az élelemért: lassan-lassan eloszlott a bizalmatlanságuk. És szívesen hallgatták a szelidlelkű, velük csak jót tévő fehér emberek szavát, a kik az igazi Nagy Szellemről beszéltek nekik, a ki előtt egy-forma a fehér és a rézbőrű ember. Százával, ezrével tér-tek át az indiánusok. Köszönettel fogadták a kezükbe nyomott csákányt, ásót és kapát. Szétszedték sátorfal-vaikat és hozzáálltak szilárd lakóház építéséhez. Feltör-ték a műveletlen földet s néhány évtized alatt csupa virágzó, buján termő farmmal lett tele Dél-Kalifornia. Teljes lett a béke a benszülöttek és hódítók között. És ámbár hatalmas, nagy és erős indiánus-törzsek éltek s élnek ma is Alta-Kaliforniában, ezek nyugalmát vajmi csekély mértékben zavarták meg az ország többi részé-ben oly soká és oly nagy vérontás közben folyt indiánus-háborúk.

A virágzó indiánus falvak közül, melyek számos ké-sőbbi városnak szolgáltak alapjául, egymásután épültek föl a francziskánus kolostorok, melyekben számos in-diánus ifjú nyert oktatást, a kik közül sokan teljes kiképeztetést nyerve, mint áldozó papok indultak vissza népük közé, hogy betetőzzék a spanyol bittérítők mun-káját. Serra és társai fáradozásának köszönheti létét Szan-Aubnia és Monteroy is. Ezek váltak Szan-Diego-val együtt az akkori Kalifornia civilizálásának közép-pontjává. Még ma is megvannak a hatalmas malomnak romjai, melyet Serra buzdítására egy Nolberto nevű indiá-nus épített. S a Monteroyba ránduló turisták nem mu-lasztják el azt a szabad térségen lévő, az elmúlt sok esztendőből megviselt, kopott kőkeresztet megtekinteni, melyet Serra az első megtért indiánus keresztelésének emlékére állított, úgyszintén azt az ócska viskót, mely-ben az első megkeresztelték közül való öreg indiánus évtizedeken át remeteként éldegélt s a száz évet túl-haladva tért örök nyugalomra.

Szan-Francziszko és Szanta-Klara földjén is Serra tette az első kapavágást. A világ egy részében sem sikerült két, testszinre, alkatra, szokásra, nyelvre és vér-mérsékletre annyira különböző fajt, mint a kaukázusi és indiánus, teljesen összebekíteni, mondhatnánk össze-olvasztani. Kaliforniában és néhány évtized leforgása alatt megtörtént, a mi teljesen Serra bölcs, előrelátó, okos munkájának a következménye. Serra 1784-ben halt meg. Majdnem egész Kalifornia indiánusai megjelentek a temetésén és sirja még ma is búcsújáró helye a rézbőrűeknek.

A városok és falvak fejlődését a folyók, tavak, hegy-ségek szabályozzák. Több olyan községnek, melyet Serra és társai alapítottak, ma már nincs nyoma Kalifornia tér-

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszet gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-kúrt 50.

legjutányosabban beszerezhetők összes betegápolási tár-gyak, kötszerek, fecskén. 6k. m. kir. szab. Polgár-főle sérvkötők, gummiherányák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak meg-adni, mely tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
lelkidőse esetén
10% Arkadviz-
mény a Csendőrsé-
gi Lapok olvasóinak.

Katonák ski-gyakorlatai a Tatrában.

képén. A szerzetesek is elhagyták az őserdők közé ékelt klastroimaikat és bevonultak a nagyvárosokba. A falvak, a kolostorok s az összeomlott tempomok romjai azonban ma is megvannak Kaliforniában. S a nyugati tengerpart régi es épületeivel, templom- és kolostorromjaival a Rajna vadregényes látványosságával vetekszik. A romok között azonban a természet az örökös tavasz színeiben pompázik s mellettük egymással vetekedve épülnek föl az Egyesült-Államok legszebb városai.

* * *

Az ételmérgezésekről.

(Vége.)

Hogy az ételmérgezések milyen lefolyásuak lesznek, az nemcsak a szervezetbe jutott mérge mennyiségétől és minőségétől s a mérgezett egyén érzékenységétől függ, de jórészt attól is, hogy milyen hamar részesül a mérgezett orvosi segélyben.

Mint minden mérgezés esetében, úgy itt is a legelső feladat lesz a mérgező anyag eltávolítása a szervezetből. A hányás és hasmenés már magában véve is elősegíti a gyomorban, illetőleg a bélben levő mérgező ételmaradékok eltávolítását. Szükség esetén a hánytatás és hasajtószer alkalmazása lesz a legfontosabb teendője az orvosnak is. Még biztosabban célzott ér az orvos a gyomor kimosásával és bélbeöntésekkel. A bélbe jutott mérgek hatását orvosszerek beadásával csökkenteni vagy megszüntetni nem sikerül. Annál kevésbé, mert mire a mérgezés tünetei beköszöntöttek és az orvosi segélyt igénybe veszik, addigra a mérgező jó része már régen felszívódott, a vér széthordta az egész szervezetben s az orvos is rendszerint csak arra szorítkozhatik, hogy a mérgezés legkellemetlenebb s az életet fenyegető tüneteit enyhítse, különösen pedig a szív működését erősítse, a lélekzést javítsa s a test elgyengülését megakadályozza. De bizony sajnos, olyan erőhatású mérgek szerepelnek az ételmérgezésekben, hogy sokszor lehetetlen a beteg életet megmenteni.

Annál fontosabb feladat vár reánk az ételmérgezések lehető megelőzésében.

Abból, a mit a mérgek keletkezéséről az ételekben fentebb elmondottunk, könnyen megérthető, hogy első sorban arra kell törekednünk, hogy azok a veszedelmes mérgező baktériumok be se juthassanak s ne tenyészhessenek az élelmiszerekben és másodsorban, hogy a gyanús vagy romlott élelmiszereket felismerjük és kerüljük.

A baktériumok annyira elterjedtek mindenfelé, hogy azok bejutását az élelmiszerekbe vagy a kész ételekbe biztosan megakadályozni nem is lehetséges. Annyi bizonyos, hogy minél nagyobb gondot fordítanak az élelmiszerek eltartásában, az ételek és konzervek készítésében a tisztaságra; annál valószínűbb, hogy az említett baktériumok sem jutnak belé. A kolbászfélék s általában a füstölt hentesárúk készítése és füstölése igen nagy gondosságot igényel. A füstöléskor a hús vagy kolbász — előbb a felületén, utóbb a belső részein is — többé-kevésbé kiszárad s a füst gáznemű alkotórészei is átjárják. Utóbbiaknak elég erős baktériumölő hatásuk is van; a kiszáradás pedig szintén nem kedvez a baktériumok tenyésztésének. Ha azonban a füstölés nem volt tökéletes s a füstnek nem volt ideje a hús- és húsneműek

belsejét is átjárni, akkor nem lehetetlen, hogy az esetlegesen bennük volt baktériumok életben maradnak.

Gyakran észlelték, hogy a rosszul füstölt hentesárúk belseje romlott meg, míg a széleken a romlottságnak legcsekélyebb nyoma sem látszott. Innen magyarázható az is, hogy ugyanannak a darabnak az egyik része erősen mérgező lehet, a másik része pedig teljesen kifogástalan.

Ismeretes, hogy a baktériumok a 100°-os hőmérsékleten, — de legnagyobb részük már jóval alacsonyabb hőmérsékleten is — elpusztulnak. Ha tehát az élelmiszereinket fogyasztás előtt megsütjük vagy megfőzzük, mielőtt bennük az esetleges mérgező baktériumok elszaporodhattak volna, könnyen megóvhatjuk magunkat a mérgezés veszélyétől is. Az olyan élelmiszert vagy ételt, a melyben már ilyen mérgek képződtek, nem mindig lehet utólagos megsütéssel vagy megfőzéssel ártalmatlanná tenni. Minél rövidebb ideig tartjuk az élelmiszereket raktáron a fogyasztás előtt, annál valószínűbb, hogy a mérgezés is elkerülhetjük.

A mérget tartalmazó, romlott élelmiszerek felismerése, ha csak kissé gondosan vizsgáljuk is meg azokat, rendszerint nem is nehéz. A romlottságot az érkeinkkel észrevehető külső tulajdonságok, a jellemző szín, szag, íz s az anyag megváltozásából szoktuk megítélni. Azonban nem minden romlott, sőt nem is minden rothadt élelmiszer tartalmaz veszedelmes mérgeket. Az ilyeneket inkább undorteltő tulajdonságainál fogva mondjuk egészségtelennek; ámbár egyes népek, vagy akár a mi cigányaink is, nem egyszer a rothadásnak indult húst is megeszik, a nélkül, hogy bajuk lenne tőle. Viszont nem minden élelmiszer mentes az említett mérgektől, a melyen a romlottság szembeötlő jeleit nem látjuk. Lehetséges, hogy annak a húsnak, hurkának, párisinak, sonkának a vizsgálat alá kerülő részei teljesen kifogástalanok, más részei pedig, mint fennebb láttuk, mégis mérgesek. Ártalmasnak és veszélyesnek kell tekintenünk az olyat, a melynek a külső részei kifogástalanok ugyan, de belsejében — a friss metszés felületein is, — itt-ott szennyes szürkés-zöldes, el-lágyult, mállékony részeket találunk, melyeknek néha savanykás vagy az avas vajra emlékeztető szaguk van.

Mindent összefoglalva: az ételmérgezéseket legbiztosabban akkor kerülhetjük el, ha a romlásnak leginkább kitett élelmiszereinket fogyasztás előtt gondosan megvizsgáljuk; mindig friss állapotban és csak kellő sütés vagy főzés után fogyasztjuk; az élelmiszerek s ételek eltartásában és készítésében pedig a legnagyobb gondot fordítjuk a tisztaságra és csakis feltétlenül megbízható helyről szerezzük be azokat.

KÉPEINKHEZ.

Feldíszítés.

Ö császári és apostoli királyi Főlsége Walther Győző járásörmesternek kiváló szolgálatai elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozván, ünnepélyes fel-díszítése mult hó 24-én ment végbe a pancsovai csendőr-laktanyában, mely ünnepélyen a cs. és kir. 28. vadász-zászlóalj és a m. kir. 7. honvédgyalogezred 3. zászlóaljának tiszti és altiszti küldöttségén kívül Radda Ignác polgármester élén a hatóságok fejei is megjelentek.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemest vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer készítő ::
BUDAPEST, VIII/c. KÉPESZINHÁZ-UTÓZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzőket el nem kéri, amoly ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

Tirts Béla százados szárnyparancsnok igen tartalmas, gondolatokban gazdag és lendületes beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit, beszédében további kitünő szolgáltatokra buzdítván őt és a városi őrs leányosságát, majd Radda Ignác polgármester intézett a város és polgársága nevében lélekemelő beszédet Walther Győző járásörmesterhez mint a Pancsova-városi őrsparancsnokhoz, valamint a kivonult pancsovai városi őrsön szolgálatot teljesítő csendőrökhöz, melyben főleg kiemelte a város és a polgárság hálás köszönetét azon odaadó és buzgón teljesített szolgálatokért, melyet a város polgárságának élet és vagyonbiztonsága tekintetében az ünnepelt járásörmester és a városi csendőrös ki-fejtett.

Az elhangzott beszédek után a kivonult csendőr-félszázad díszmenetben elvonult az ünnepelt előtt.

A feldíszítést ünnepélyes lakoma követte, melyen a cs. és kir. 28. vadászászlóalj és a m. kir. 7. honvédegyalozred 3. zászlóaljának tiszti küldöttsége, a hatóságok fejei és a szárny tisztikara résztvettek, számos beszédben méltatva az ünnepelt érdemeit.

Katonák ski-gyakorlatai a Tátrában.

Egy háboru színterének sokféle változatai között igen sokszor jut a csapat hegyes vidékekre, sőt a hazánkat érhető háborus bonyodalmak színtere majdnem minden oldalról hegyes vidék lenne, a mennyiben Pozsonytól kezdve Orsováig a Kárpát-hegység, Bosznia, Horvát- és Szlavonországok és a dunántúli rész felől pedig az Alpesek nyulványai határolják.

Katonák ski-gyakorlatai a Tátrában. — Felvonulás kettős sorokban.

Felvonulás kigyóvonásban.

Egy téli hadjárat eshetőségeire való tekintettel tehát készen kell lenni arra, hogy a csapatok eme hegyes vidék vastag hórétegei felett is lehető leggyorsabban és legbiztosabban mozoghassanak, a mi az eddig kipróbált módok közül a ski-talpakon való szánkázó menettel mondbató leginkább sikeresnek.

A ski, mint képeinken is látható, több mint 2 méternyi hosszú, első végén, hogy a hóban meg ne akadjon, feléle hajlított, vékony, könnyű lécz. Azért szükséges ez, mert míg a többé-kevésbé fagyos hóréteg, a teljes felszereléssel rendes módon menetelő katonák súlya alatt egyes helyeken beszakadhatna s így nemcsak a menetelést hátráltatná, de életveszéllyel is járhatna; addig a ski által nagyobb területre gyakorolt nyomás mellett a beszakadás ugyszólván teljesen ki van zárva. Másrészt pedig a katonák, a kezükben látható hegyes, hosszú és erős botokkal való gyors és erős lökésekkel az előre haladásra lendületet nyerve, sokkal gyorsabban haladnak a sima hórétegen és a hóval telt szakadékok felett is biztosabban kelhetnek át.

Nagyon természetes, hogy nálunk, a hol eddig leginkább a sportolók foglalkoztak a ski-vel, az ilyen eszközökön való közlekedés lehetősége ismeretlen a katonai leányosság legnagyobb része előtt.

Hogy tehát szükség esetén e részben is jól képzett csapatok álljanak rendelkezésre, azért folytatják katonáék a Tátrában, mint e célra legalkalmasabb helyen, a jelen számunkban közölt képeken bemutatott ski-gyakorlatokat.

HIREK.

A rivális bosszuja. Bartha Róza óteleki cseléd öt és fél hónapos leánygyermeké márczius 1-én, a reggeli órákban ismeretlen tettes által megfojtatván, hullája az állami óvoda emésztőgödrébe dobatott. A gyermekét kereső anya által felfedezett és ugyancsak ő általa az ottani őrsnek bejelentett bűnügyben a nyomozást az őrs legénységének közreműködésével Roosz Gusztáv cz. őrmester az óteleki őrs parancsnoka vezette, a minnek irányítását később a helyszínen megjelent Apáthy Domokos járásőrmester párdányi járásparancsnok vette át, ki azt továbbvezetve, a tettet márczius 4-én, a megfojtott gyermek természetes apjának szeretője, Szuflek Etel 19 éves leány, óteleki lakos személyében kiderítette. A beismerésben levő tettes, ki bestiális cselekményét szeretője iránt táplált féltékenységből fakadt bosszúból követte el, a beszerzett bűnjelekkal együtt, a nagybecskereki kir. törvényszék vizsgálóbírójának adatott át.

Ellenszegülések. Marinkás János nyirmadai őrsbeli próbacsendőr, február 26-án a beregmezei Vásárosnaményban, szolgálatteljesítés közben, Serbán István szamoszegi lakos ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. Kálmán Kornél csucsai őrsbeli csendőr, márczius 3-án este félkilencz órakor szolgálatteljesítés közben Bódis István badoni lakos vasuti munkás ellen, ellenszegülésből kifolyólag szuronyfegyvert használt és azt könnyen megsebesítette.

Kérelem. Roosz Guasztáv, a torontálmezei Ótelek községben állomásozó cz. őrmester, kéri Bodnár Istvánt, kivel 1902-ben a varannói és Szirák Istvánt, kivel 1903-ban az izbugyaradványi őrsön együtt szolgált, hogy ezimüket közöljék vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

A találó lövések. Egy svájci katonai író a minap érdekes tanulmányt tett közzé, a melynek számadatai a lövés és a találás között való viszonyt világítják meg. A különböző szakmunkákból és csetajelentésekből ugyanis az a látszólag bibetetlen és meglepő valóság derül ki, hogy a lövéfegyver precizitójának tökéletesedésével egyre kisebb lesz a lövések által okozott veszteség. Waterloo-nál huszonnégy, Szedánál pedig már csak tizenkét százalék a veszteség emberanyagban. Az előbbi állítás mindjárt megérthető, ha figyelembe vesszük, hogy a lövéfegyver tökéletesedésével mind jobban és jobban kiszélesedik a távolság, a melyre lönek és ezzel együtt jár a célpont kisebbedése. Úrtbetű tehát, ha a katonai államokban nagy súlyt vetnek a gyalogsági lövé-oktatásra és kiképzésre. Ezt látjuk Angliában is. Az ottani lövési kiképzést az angolok még ma is elégtelennek találják. Egy angol katonai szaklap a találásra vonatkozóan ezt írja: Kolenzo mellett háromezer bur és öt ágyú tüzelt az angolok tizenötezerhatszáz főnyi seregére és tizen-négy ágyújára. Angol részen 899 embert találtak el a bur lövések, tehát az egész erő 5-8 százalékát. Egy találáshoz hatszáz lövés volt szükséges. Az angolok arminczöt bur, tehát 1-5 százalékot tettek barcz-h elenné. A lövészer-fölhasználás nincs egészen pon-

tosan megállapítva, de alkalmasint igen intenzív lehetett, ha ötezer lövést számítanak hivatalosan egy találásra. Ehhez a harcszerű lövést oly kevésre becsülő számítás-hoz még hozzá lehet venni a következő statisztikát. Mikor a marokkóiak 1897-ben Raizuli bandavezért üldözték, a ki mindössze hatvanöt emberével vonult a hegyek közé, a hol formális ostromzár alatt tartották, nyolcvanezer töltést és nyolcvan ezer gépfegyverszalagot lőttek ki, továbbá százhúsz gránátot dobtak és egyetlen egy ellenséget sem sebesítettek meg. A szerbek azonban még ezt az eredményt is túllícizálták, a mennyiben Karibród mellett 1885 november 24-én kétszáz ezer lövést tettek és mindössze ötvennyolc bolgárt találtak el. Szóval egy bolgár elejtéséhez három ezer lövés kellett. De még a francziák sem értek el 1881-ben sokkal jobb eredményeket a csellalai ütközetben, mert 35.370 puska-töltést és negyvenegy ágyüloveget lőttek ki és mind-össze hetven arabot találtak el.

A hasis ellenségei. Az egyiptomi angol rendőrség szigorúan üldözi a hasisrágókat és ópium-szivókat. A bulaki kerület mamourja, vagyis rendőrségi előjárója, különösen híres arról, hogy utánajárt a tiltott élvezeteknek hódoló benszülőtteknek. Ezideig egész sereg hasis-korcsmát fedezett fel és természetesen nyomban gondoskodott arról is, hogy a korcsmárost lecsukják — vendégeivel együtt. Az előjáró rendkívüli tekintélynek örvendett emiatt és az iránta való tisztelet még inkább növekedett, mikor a legutóbbi időkben úgyszólván a minimumra csökkent az ópiumszivók száma. Már a leggon-dosabb kutatás daczára sem talált az előjáró ópium-korcsmákat, mikor egyszer csak különös dolgot árult be neki valaki. Azt jelentette ugyanis az idegen, hogy Kairó kellős közepén ópiumbarlang virágozik, még pedig nem pinczében, nem is eldugott külvárosi korcsmában, hanem a Nilus-folyam alatt. A bibetetlenül hangzó jelentés daczára is kutatni kezdett a marmour és végül megtalálta az ópiumbarlangot buvárharangok alatt. A Niluson évről-évre építenek hidakat és az egyik ilyen híd lábánál ott felejtették a buvárharangokat, a melyeknek a védelme alatt végézik a munkások az alapozási munkálatokat. Egy élelmes üzletember átalakította a lesü-lyesztett harangokat dohányzó-helyiséggé és naponta több száz ember hódolt itt a víz alatt az átkos szenvedély-nek. A rendőrök persze nyakoncsípték a meglepett tár-saságot és a tulajdonossal együtt kiemelték őket a friss levegőre.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küld-nek.

Öreg csendőr. A hozomány egy meghatározott összeghez kötve nincs, mert a házassági szabály csak annyit követel, hogy a leendő házastársak megélhetésének feltételei anyagi tekintetben kellőképen biztosítva legyenek. A nőülés engedélyezését kérheti, hogy az engedélyt meg fogja-e kapni, nem egészen bizonyos.

Cs. V. Zajzon. Tudományt.

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkomá gyomorceppek óv alau törv. védve van, igen keresett házi- és orvosi-alkalmazásra. Rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöreskésél, gyomorégés, émely-gés, felfújás, szédülés, ájulás, szivdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 fill., nagy üveg 80 fill.

CSODAKENET hatása mesé, mint a csodacseppe. Ez azonban kölsőleg használható: rheuma, köszvény, esuz, csontthasó-gatás, derékfájás, szagugatás, nyíllalás, oldalszurás. Min-dig kéznél legyen fogfájásnál, egy-két csepp váltára térs azonnal megszűnteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Egyedül kapható: HÁGY BELA reményeség gyógyszer-tára, HAJDUSZOBOSZLO. Árjegyzék ingyen.

Garamvölgyi. Az illetékszabály szerint a kérdezett zsold le nem foglalható s így mindaddig, míg tényleges szolgálatban áll, ha saját jó szántából nem akar fizetni, nem kell.

J. B. Véleményünk szerint a maradvány B. örsöt, ellenben az, mely a kórházban létel folytán származott, a J. B. örsöt illeti.

Kohó. A gazdálkodás koteles fűttetni.

1881. De jó dolga lehet, hogy ráér ilyeneket kérdezni; mi sajnós, nem érünk rá ilyenekre válaszolni.

Marosmenti csendőr. Nézze meg az illetékszabály 103. §-át, ennél többet vagy kedvezőbbet mi sem mondhatunk. Úgy látszik, nem nagyon forgatja azt.

J. F. csendőr. Forduljon utbaigazításért a legközelelbi tanfelügyelőhöz vagy polgári iskolai igazgatóságához. Egyszerre csak két osztályból tehet vizsgát.

Erőszakoskodó: Rendszeresen nem. Az iroda fűtéséről ő tartozik gondoskodni és nem az örs.

XXX. Akár használja a „jelentem” kifejezést, akár nem az mégis csak jelentés marad, mert a szolgálati utasítás 2. §-a szerint jelentést kell tenni.

Öreg fa. A „szég úr” azt üzeni, hogy a kérdezett cselekmény feltétlenül lopás büntette.

Virágvölgyi csendőr. 1. A 600 koronán felüli rész igen. 2. A kit az örsparancsnok annak kijelöl.

Kudor András. Ismerni kell azon körülményt is, hogy mi indította a segédet arra, hogy az asztalfiókot feltörve, onnan könyvét kivegye és megszökjék, e nélkül szabatos feleletet nem adhatunk.

R. 222. 1. Igen, ha átveszik. 2. Igen. 3. Mintha újra kezdene szolgálni, mint tovább szolgáló altiszt. 4. A folyamodmány minden mellékletére legalább is 30 filléres bélyeg kell.

Lovas. Szolgálati úton kell kérni; hogy fél lesznek-e szulítva az átlépésre, nagyon valószínűtlen, mert tudunkkal van elég.

Latoreza. Csak olyan állásra pályázzat, a melyre az igazolvány feljogosítja; ha négy középiskolai osztálya nincs, csak szolgáira. Figyelmeztetjük, hogy ha szivességet vár, legalább tisztességes papíron, ne egy nyomtatványrészben írjon.

S. S. Sztl. Forduljon kérelmével levélben a területileg illetékes m. kir. gazdasági felügyelőséghez. Díjmentesen nem kapható. A tojáskiosztás őszzel szokott lenni, még pedig tyúk- és kacsatojás 1, lúd 2, pulyka 3 korona kedvezményes árban. Lehetséges azonban, hogy májusban is kaphat, de mily árban, nem tudható.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi február hó 20-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Horváth-Kulcsár István, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, egy gyermek életének a tűzhaláltól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéseért, az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Záray Ödön, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli százados, különféle alkalmazásban teljesített kiválóan buzgó szolgálataiért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Hansenblasz Oszkár, VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szakasparancsnoki alkalmazásában a felügyeleti körlete közbiztonsági viszonyai iránt állandóan tanúsított kötelességű érdeklődése és a legénység szakadatlan irányítása és folytonos képzése által, szakasza területén elért szép eredményekért és minden irányban tanúsított példás magatartásáért.

Kocsis György, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő, a gazdaságkezelési teendők terén hosszú időn át, de különösen a kerületi számvivőség vezetésében 1905. évi május 1-je óta, kiváló szakértelemmel kifejtett pontossága, lelkiismeretes buzgalma és példás magatartásáért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes ősölni és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, rímhalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, lúr, stb., míg Reményi leginkább képes árjegyzékét át nem olvosta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Kifőn költségvetés díjtalán. Kivitel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és ősön. - Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

36

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsörendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Répás József, Illing Béla és Kocsis János cz. őrmesterek, úgy a közbiztonsági, valamint az irodai szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett buzgó tevékenységük és egyébként is tanusított kiváló magaviseletükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vincze Vendel cz. őrmester, mert Biharkabán a múlt évi szeptember hó 13-án kiütött tűzvész alkalmával a tűzoltás vezetését a község férfitársainak távollétében gyors elhatározással átvette, a tüzet a jelen voltak alig számbavehető segítségével, mondatni egyedül oltotta el, megmentvén ez által a községet egy nagyobb tűzvészről s a kötelelességtudás követésre méltó megnyilvánítása által a lakosság és az előjárásának a csendőrség iránti tiszteletét és bizalmát lényegesen fokozta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Rác László zászlós, Lakner Zsigmond cz. őrmester, Szórád Rezső cz. őrsvezető, Kovács János I., Ferencsik János csendőrök, Ravasz Ferencz járásőrmester, Farkas Lőrincz cz. őrmester, Tomor Gábor cz. őrsvezető, Horváth József, Ocskó Mihály, Tóth Gábor, Zimmermann Jenő csendőr cz. őrsvezetők, Bulej Vincze, Csekő József, Éliás János, Izsóf Alajos, Kádár György, Moravcsik Ferencz, Stegmann Károly, Szliáczy János, Márton Lajos, Lénárt József, Izsóf László, Rádli Sándor, Földes György, Csölle Kálmán, Kuttyis János. Ondrus János, Lonszky Sándor csendőrök, Rumann József próbacsendőr cz. őrsvezető, Kristóf József, Szabó János IV. csendőrök, Lazistryán János cz. őrsvezető, Borovszky János, Homolya István és Porumb Tivadar csendőrök, a Komárom megye területén levő Izsa és Nagykeszi községekben múlt év folyamán fellépett kolerajárvány továbbterjedésének meggátlása körül kifejtett szorgalmuk és kiváló tevékenységükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kotán Ferencz és Jakab Pál cz. őrmesterek, a Groszmann Sámuel, özv. Klár Lajosné, Oláh Géza nyíregyházai, Brugovits József, Deutsch Albert és fia debreczeni, Weisz Lajos nagykarolyi, Lomniczer Emánuel, Kroó Gyula sátoraljaujhelyi, Feldmann Jakab szamosujvári lakosok, továbbá a tokaei és nyíregyházai izraelita hitközség és a nyíregyházai református egyház, a nyíregyházai iparosok és kereskedők hitelbankja kárára a múlt évben elkövetett s 12,169 korona 69 fillér kárértékű betörések és betöréses lopások tetteseinek múlt évi nov. hó 16-tól december hó 2-ig önállóan, azután pedig Bleier Rezső járásőrmester vezetése alatt, hosszabb időn át lankadatlan buzgalommal, kitartással és szakértelemmel vezetett nyomozás során történt kiderítéseért.

Papp János cz. őrsvezető, Garabuczi József, Szilágyi Lajos, Oravecz Imre csendőr cz. őrsvezetők, Kiss P. Lajos és Jakab János csendőrök, mert a Groszmann Sámuel, özv. Klár Lajosné, Oláh Géza nyíregyházai, Brugovits József, Deutsch Albert és fia debreczeni, Weisz Lajos nagykarolyi, Lomniczer Emánuel, Kroó Gyula sátoraljaujhelyi, Feldmann Jakab szamosujvári lakosok, továbbá a tokaei és nyíregyházai izraelita hitközség és a nyíregyházai református egyház, a nyíregyházai iparosok és kereskedők hitelbankja kárára a múlt évben elkövetett s 12,169 korona 69 fillér kárértékű betörések és betöréses lopások tetteseinek hosszabb időn át folytatott nyomozás során járőrvezetőjüket határozottan támogatták.

Nyugállományba helyezettek:

1912 márczius 1-ével:

Balogh József, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Abaujszántó.

Németh Gábor, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Dumaszentgyörgy.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és raktárunkon kapható Argay Ferencz
főhadnagy úr által szerkesztett szépírási mintalapok ára 1'80 K.